

TRAST-ISOPERE SUKUSEVRA

PERINNEKYSELY

Entisiä aikoja muistelemaan

Sukuseuramme kantavanhusten, meidän pikkuserkusten aikana maailma ja myös oma elinpiirimme on muuttunut käsittämättömän paljon. Joskus on vaikea itsekkin palauttaa mieleen, millaisissa oloissa lapsuutemme ja nuoruutemme elimme. Nuoremmille sukupolville tämä mennyt maailma on vielä oudompi. Kertokaamme siis heille ja heidän jälkeensä tuleville omista muistoistamme. Tietysti jokaisella sukupolvella, nuorimmillakin, on omat kokemuksensa ja näkemyksensä, jotka vähitellen muuttuvat muistoiksi. Muisteleminen ei ole ikään sidottua.

Ritva Valtavuo-Pfeifer on historioitsijan taidollaan laatinut sarjan kysymyksiä muisteluiden kirvoittamiseksi, aikamatkaksi menneisyyteen.

Kysymyksiä on paljon ja niiden kirjo on laaja. Ensi lukemalta saattaa vaikuttaa, etteiväthän nämä kysymykset sovi minun elämäni. Jo kotiseudun määrittäminen on ongelmallinen niille, jotka ovat muuttaneet usein. Jossain meistä jokainen kuitenkin on syntynyt ja asunut eri jaksoja elämässään. Sukulaisten luona vierailut ovat saattaneet jättää enemmän muistoja kuin tavallinen arkinen kotielämä. Karjalasta tai muualta muuttaneilla voi olla hyvinkin mieleenpainuneita kokemuksia uuden, tulevan asuinpaikkansa elämäntyylistä entiseen kotipaikkaansa verrattuna. Usein erilaisuus jättää pysyvimmät muistot. Kaikkien aikakausien muistot ovat kuitenkin yhtä arvokkaita muistiin kirjattaviksi.

Kaupungin ja maaseudun raja on häilyvä. Maaseudulla on voitu elää kaupunkimaisesti, kaupungissa maaseutumaisesti elämäntyyliä noudattaen. Älä siis tulkitse näitä kysymyksiä liian kirjaimellisesti. Sama pätee koko kyselyyn.

Kerro asioista omalta kannaltasi. Anna ajatusten virrata ja muistojen palautua. Kirjoita siitäkin, mitä ei kysellä. Lue ensin kysely lävitse. Muistoja tulee mieleen ehkä heti, mutta myös ajan kuluessa vähitellen. Vaikka et ehtisi niitä heti kirjata, kirjoita edes avainsanat muistiin. Lopullisen muodon voit suunnitella myöhemmin.

Ritva Valtavuo-Pfeifer (puh. 09-6981032) ja Anja Pere (puh. 040-5452581) ovat käytettävissäsi, mikäli haluat lisäohjeita.

Kyselyn voit palauttaa jollekin sukuseuran hallituksen jäsenistä joko sähköisesti tai paperiversiona.

5.7.2012 Trast-Isopere sukuseura

Aikamatka menneisyyteen 100 vuoden ajalta

A. Trast-Isopereläisten elämää Eurajoella ja vähän muuallakin

Kerro meille ja jälkipolville itsestäsi, elämästäsi, omasta perheestäsi, lapsuudenkodistasi, isovanhemmistasi tai muista sukuun kuuluvista henkilöistä. Liitä mukaan myös kuvia lähipiiristäsi ja kodeistasi.

Ohessa on tarjolla erilaisia vinkkejä ajatusten luotaamiseen. Valitse mitä haluat. Kuvaus elämänmenosta kotona, suvun kesken ja lähiympäristössä voi myös heijastaa niitä suuria muutoksia, joita on tapahtunut kuluneen sadan vuoden aikana.

a1. Mistä olet kotoisin?

Missä olet syntynyt, asunut, oleskellut kesäisin? Asutko edelleen syntymäseudullasi vai oletko muuttanut? Koska? Miksi? Mitä pidät nykyisin kotiseutunasi (asuinpaikka, syntymäseutu, lomapaikka)? Oletko esim. saanut uuden kotiseudun naimisiinmenon tai muuton vuoksi? Kerro tästä. Miten olet sopeutunut?

Mistä olet saanut tietoa kotiseudustasi? Koulusta? Yhdistyksistä? Kotiseutututkimuksista? Eri henkilöiltä? Kirjallisuudesta? Osakunnasta? Mitä sinulle merkitsee kotiseututunne? Kerro esimerkein kuinka se on kehittynyt vuosien myötä.

a2. Kotiseudun menetys

Tuntuuko siltä että sinulla ei ole tai ei ole ollut mitään omaa kotiseutua? Oletko ehkä menettänyt sen sodan, poismuuton tai jonkin muun syyn vuoksi? Oletko löytänyt oman paikkasi jossain poliittisessa, uskonnollisessa tai muussa yhteisössä, kuten nuorisoseurassa, voimistelu- tai urheiluseurassa tai Martoissa?

a3. Millainen on kotiseutusi?

Meillä voi olla monta (rinnakkais)kotiseutua. Minkälaisen alueen käsittää kotipaikkasi: asunnon? talon? kylän? kylänosan? pitäjän? läänin? tai kaupungin? kaupunginosan? kortteerin? lomaseudun?. Mitä tunnettuja nähtävyyksiä, muistomerkkejä löytyy kotiseudultasi? Keitä tunnettuja henkilöitä on kotoisin kotiseudultasi ja kuinka heidän muistoaan vaalitaan? Mitä oleellisia piirteitä liittyy kotiseutuusi tänä päivänä: kieli? rakennustyyli? museoita? erilaista toimintaa? maisemallisia seikkoja? Onko kotiseutusi muuttunut paljon elämäsi aikana ja kuinka se on vaikuttanut kotiseututunteeseesi? Mitä ominaisuuksia kotiseudustasi kaipaavat muualla?

a4. Toimintaa kotiseudulla

Oletko mukana jossain yhdistyksessä, opintopiirissä, laulukuorossa, epävirallisessa toveripiirissä, joka toimii kotiseudullasi? Miksi olet mukana? Kuvaa tapahtumia kotiseudullasi (paikka, ohjelma, rekvisiitta, järjestäjät). Ketkä esiintyvät ja minkälainen on yleisö? Houkutteleeko tapahtumat sinua ja turisteja?

a5. Poismuuttaneiden yhteydet vanhaan kotiseutuun

Onko sinulla yhteyksiä vanhaan kotiseutuusi joidenkin henkilöiden tai yhdistysten kautta? Osallistutko kesäisin laulujuhille tai muihin tapahtumiin. Kuinka usein käyt kotiseudullasi ja missä yhteyksissä? Tilaatko alueen paikallislehteä? Oletko kiinnostunut kotiseutusi muutoksista? Yritätkö vaikuttaa siellä tapahtuviin muutoksiin?

a6. Koti ja perhe

Mitkä esineet (huonekalut, taulut, kirjat) kodissasi liittyvät kotiseutuusi? Onko sinulla esineitä, jotka ovat peräisin muilta seuduilta, muista maista tai kulttuureista? Mitä? Yritätkö tietoisesti ostaa vanhoja esineitä? Harrastatko sukututkimusta? Kerro siitä. Hoidatko sukuhautoja? Oletko yrittänyt säilyttää vanhoja tapoja lapsuudestasi (ruokia, joulun juhlintaa, pääsiäistapoja, murretta)? Käytätkö kansallispukua ja missä tilaisuuksissa? Millä tavoin yrität vaalia kotiseudun perintöä?

a7. Kotiseutu ja maailma

Onko tunteesi kotiseutua kohtaan muuttunut? Millä tavoin ja miksi? Merkitseekö kotiseutu nyt enemmän tai vähemmän kuin ennen? Mikä on lastesi kotiseutu? Huomaatko eroja eri ikäpolvien suhtautumisessa kotiseutuun?

B. Asuminen maaseudulla ennen ja nyt

b1. Koti

Kuvaa kotiasi eri aikoina (lapsuuden kotisi ja kotisi myöhemmin). Kuinka monta henkilöä kuului perheeseen, lasten lukumäärä, muita talouteen kuuluvia? Kuinka monta huonetta kuului kotiin. Miksi huoneita kutsuttiin? Kuka käytti mitäkin huonetta? Voitko piirtää jonkinlaisen pohjapiirroksen? Voitko mainita jotain huonekaluista ja niiden käytöstä? Jos talouteen kuului useampia rakennuksia mainitse ne ja niiden käyttö. Piirrä niiden sijainti.

b2. Kalustus

Kuvaa mahdollisimman tarkasti jokaisen huoneen kalustus ja koristelu. Oliko tupa aina samanlainen. Mitä löytyi salista ja kamareista? Kerro erillisistä huonekaluista, olivatko ne perittyjä ja kuinka niitä käytettiin. Entä nykyinen kotisi. Minkälaisia huonekaluja sieltä löytyy? Seuraatko sisustusvinkkejä lehdistä, käytkö sisustusnäyttelyissä tai luetko mainoksia tai kuuntelet myyntimiehiä ja naapureita?

b3. Muut taloutesi rakennukset

Kuvaile muita asuinrakennuksia, joita on ollut tai on taloudessasi (pikku mökkejä, aittoja, saunoja, vapaa-ajanasuntoja, joko omassa käytössä tai vuokrattavana). Ketkä ovat niitä käyttäneet eri aikoina? Olivatko ne pääasiassa tarkoitettu palveluskunnalle tai vuokrattaviksi? Ovatko ne edelleen käytössä? Jos eivät, niin koska käyttö on muuttunut?

b4. Asumisjärjestelyjä

Kerro lapsuudenkotisi järjestelyistä (oman huoneen tarpeesta, lastenhuoneesta, vanhusten paikasta taloudessa). Koska lapset muuttivat pois kodista? Entä vanhusten asuminen, muuttivatko vanhainkotiin? Kuvaa kodin käyttöä muuttojen jälkeen.

b5. Oma asuminen

Kerro mitä asuntoa olet pitänyt omana kotinasi. Kuvaa sitä. Mentyäsi naimisiin kuvaa ensimmäistä yhteistä kotianne ja sinne tehtyjä hankintoja. Kuinka kotinne heijastaa sinua (omia ideoitasi, koristeita, perittyjä huonekaluja)?

b6. Korjaukset ja uuden rakentaminen

Missä määrin olet joutunut korjaamaan tai rakentamaan uutta? Kerro rakennusvaiheista (suunnittelusta, materiaalin hankinnoista, rakentamisesta). Jos olet korjannut vanhaa kotitaloasi, kerro yksityiskohtaisesti syistä korjauksiin ja mitä muutoksilla on saatu aikaan (lisätilaa, asuinmukavuutta). Huomioi myös pikkukorjaukset.

b7. Elämä kodissa

Kuvaa elämää kotisi puitteissa. Kuinka eri vuodenajat ovat vaikuttaneet toimintaan. Kuvaa eri perheenjäsenten toimia (käsitöiden tekemistä, pihatöitä, lukemista..). Entä yhdessäolo (tavallista yhdessäoloa, pelejä, radionkuuntelua, tv:n katselua). Kuvaa arkipäivän kontakteja naapureihin (kuka poikkesi, mitä asia koski).

b8. Asunnon hoito

Kuvaa kuinka kotia hoidettiin. Kerro lämmittämisestä, valaistuksesta ja itse piha-alueen hoidosta. Mitkä apuvälineet ovat helpottaneet kodinaskareita (keskuslämmitys, juokseva vesi, lumenluonti, ruohonleikkuu).

b9. Vierailut maalla.

Kerro kuinka vierailit sukulaistesi luona maalla. Kenen luona kävit ja miten asuit heillä. Osallistuitko talon arkielämään.

b10. Kesämökkit ja loma-asunnot

Kerro kesäasumisestasi maalla. Kuvaile jokin kesämökki yksityiskohtaisemmin (huoneet, koristelu, kalusteet). Oletko joskus vuokrannut maalaistalon, mökin, kalastajan tuvan? Kerro asumisesta siellä.

b11. Maalla asuminen

Mikä sinua viehättää maalla asumisessa? Miten koet eron maalla ja kaupungissa asumisen välillä (itse koti/rakennus, luonto, oma tontti, maanviljelys ammattina, oma rauha, mielekästä tekemistä, naapurit...).

C. Elämää kaupungissa

c1. Lapsuudenkoti

Kerro lapsuudenkodistasi. Missä se oli ja ketä asui siellä. Mainitse myös mahdollisista muutoista lapsuutesi ja nuoruutesi aikana ja muuttojen syistä.

c2. Asunto

Kuvaa millaisilta lapsuudenkotisi näyttivät (kuinka monta huonetta, miten sisustettuja, kuka käytti mitäkin huonetta).

c3. Talo ja ympäristö

Millainen asuinrakennus oli? Asuiko siinä muita teidän lisäksi. Kuvaa myös lähiympäristöä ja pihaanne ja siinä mahdollisesti olleita muita rakennuksia. Kuka omisti rakennukset ja tontin. Jos mahdollista piirrä alueesta kuva.

c4. Perhe

Ketä kuului perheeseen? Kerro kuinka lapsia hoidettiin ja kuinka lapset suhtautuivat vanhempiinsa. Asuiko perheessä muita? Ketä? Jos aikuistuneet lapset jäivät asumaan lapsuudenkotiinsa, kuinka he järjestivät elämänsä. Asuivatko isovanhemmat samassa kodissa? Kerro yhteiselosta heidän kanssaan. Miten yhteyksiä pidettiin poismuuttaneiden perheenjäsenten kesken?

c5. Arkipäivä

Kerro arkipäivän kulusta. Minkälaisia olivat aamutouhut? Koska ruokailtiin? Mitkä olivat koko perheen yhteiset ruokailuajat? Missä "järjestyksessä" istuitte ja miten ruokailu sujui. Missä muissa tilanteissa perhe oli yhdessä. Mitä puuhailitte iltaisin (yhdessä tai erikseen)? Mitä leikkejä lapset leikkivät? Kuinka usein oli ohjelmaa kodin ulkopuolella? Miten kuljettiin paikasta toiseen? Miten koulumatkat sujuivat? Kuinka pyhä erosi arjesta?

c6. Työnjako kotona

Kerro talouden hoidosta sisällä ja ulkona (kuka teki mitäkin: pesi pyykkiä, siivosi, laitto ja osti ruokaa, hoiti talouden kassaa). Mikä oli lasten osuus arkipäivän askareissa?

c7. Sukulaiskontakteja

Ketkä sukulaisista kävivät teillä säännöllisesti. Kerro yhteyksistä muualla asuviin isovanhempiin. Keihin muihin sukulaisiin pidettiin yhteyttä ja millä tavoin? Oliko joku sukulaisista keskeinen henkilö kaikille muille sukulaisille? Missä yhteyksissä tavattiin sukulaisia? Koska erityisesti kutsuttiin? Mitä tarjottiin eri tilaisuuksissa? Koska vierailtiin kaukana asuvien sukulaisten luona? Miten silloin yövyttiin? Kuvaa vierailuja heidän luonaan.

D. Arkirutiineja

Suuria muutoksia on tapahtunut arkirutiineissa parin sukupolven aikana sekä maalla että kaupungissa. Kerro niistä lapsuudenkodissasi ja myöhemmissä vaiheissasi.

d1. Ylösnousu

Missä järjestyksessä ja mihin aikaan eri perheenjäsenet nousivat ylös. Mitkä olivat henkilökohtaiset aamutoimet (millainen pesutila, pesuvati ja vesi...). Koska saatiin kylpyhuone tai suihkutilat, millainen oli sisustus? Miten lapsia puettiin? Tuuletiteko sänkyvaatteita?

d2. Aamiainen

Kuka valmisti aamupalan ja mitä siihen kuului? Mihin aikaan se syötiin? Ketkä söivät yhdessä ja missä? Minkälaisia muutoksia on tullut ajankohtaan, ruokaan tai juomiin? Oliko teillä puurokattila, leivänpaahdin, kahvikeitin? Koska "tekniikka" tuli avuksi?

d3. Muut aamutoimet

Kuka petasi sängyt ja miten makuutilat siivottiin päiväksi? Lämmitettiinkö uuneja ja kuka huolehti lämmittämisestä? Koska siivottiin vähän tarkemmin ja miten se tapahtui? Miten pyykkiä pestiin ja missä se kuivattiin? Missä mankeloitiin ja silitettiin? Ketkä osallistuivat arkipäivän askareisiin?

d4. Ostokset ja ruuan hankinta maalla

Kuvaa työrutiineja maaseudulla ruuan käsittelyssä. Kerro ruuan hankinnasta ja kenen tehtävä se oli. Mitä ruokakauppoja käytettiin ja kuinka usein? Minkälaiset olivat kaupparutiinit? Käytiinkö kaupassa aamupäivällä vai myöhemmin? Mistä maito hankittiin, jos ei ollut omia lehmiä? Kerro torilla käynneistä ja mitä sieltä ostettiin. Kuvaa ruokatavaroiden säilytystä kotona. Käytettiinkö kellaria? Koska tuli jääkaappi?

d5. Ruuan valmistus

Kerro missä ja miten ruokaa laitettiin (keittokomerossa, keittiössä, puu- tai sähköhellalla, mitä muutoksia keittiön sisustuksessa on tapahtunut). Kenellä oli päävastuu ruuan laittamisesta ja kuka auttoi ja miten? Mihin aikoihin ruokailtiin? Minkälaista ruokaa laitettiin eri aterioille? Vietiinkö ruokaa johonkin (esim. pelto- metsätöissä olleille) tai otettiin mukaan työpaikalle? Oliko kouluruokailu olemassa? Ovatko nykyiset työpaikkalounaat muuttaneet ruokailurutiineja?

d6. Ruokailutapoja

Minkälaisia astioita käytettiin arkipäivinä? Kuvaille miten aamiais- päivällis- ja illallispöytä oli katettu. Missä syötiin arkisin (keittiössä, ruokahuoneessa, terassilla). Mitä otettiin suoraan hellalta ja mitä oli katettu pöytään. Kerro muista ruokailutavoista.

d7. Tiskit

Kerro miten tiskaaminen ja kuivaaminen tapahtui (tiskirätti, tiskiharja, saippua, pesuaine, pesupaikka). Mitä kuivattiin ja mitä jätettiin kuivumaan? Kuka auttoi? Oliko perheessä tiskivuoroja? Koska hankittiin kuivauskaappi, tiskiallas, tiskikone?

d8. Jätteiden huolto

Mihin jätteet kerättiin ja mitä niille sitten tehtiin? Lajiteltiinkö mitään: paperia, pusseja, narua, lasia. Otettiinko ne uudelleen käyttöön? Mitä ruuantähteitä säästettiin eläimille?

d9. Tekniikkaa arkitouhuissa

Luettele mitä teknillisiä apuvälineitä kotona oli, koska ja mistä ne hankittiin (silitysrauta, ompelukone, pölyimuri, pyykinpesukone, sähkövatkain, yleiskoneet, tiskikone). Kuinka suureksi arvelet niiden hyödyn työn helpottajana? Kuinka usein niitä käytetään? Mihin ne on sijoitettu kodissa ja miten niitä huolletaan? Koska tuli puhelin ja televisio kotiin? Ketkä tarvitsivat polkupyöriä, autoja tai veneitä kulkuvälineinä? Kuka vastasi niiden huollosta?

d10. Muutoksia

Miten työssä käyminen, työmatkat, vanheneminen ovat vaikuttaneet arkipäivän rutiineihin? Entä miten ulkopuolisen työvoiman, kotiapulaisten apu on vaikuttanut taloudenhoitoon? Entä naapuriapu?

Tässä taustatekijöitä ajatusten juoksulle. Valitse mitä haluat.

